

תצלומים ומקורות נלווים לכרזה 2

ילדים יהודים משחקים, פולין 1930

אני אוהבת את הנהר הצלול, הכחול, הגועש. אני אוהבת לשחות במימיו [...] ולנוח בצל השיחים החובקים את גדותיו. המוני ילדים משתכשכים כל הקיץ בנהר הדנובה. משפחות עושות פיקניק על הדשא, נבחרת הכדורגל מתאמנת במגרש סמוך, ונבחרת השחייה מתאמנת לקראת התחרות השנתית. ליוזיה ביטון, בת 13, הונגריה

מיליוני ילדים
יהודים חיו
באירופה לפני
השואה.
כל ילד הוא עולם
ומלוואו.
בואו והכירו אותם:
כיצד נראו חייהם?
מי הם היו?
מה אהבו?
במה היו עסוקים?

קבוצת הכדורגל של "מכבי", ליטא

היו לנו הרבה דברים שיכולנו להתגאות בהם: בתי הספר העבריים, בית תלמוד תורה, ומקור אושרנו וגאוותנו – בית הכנסת הגדול. זה היה מבנה מאוד מרשים וגדול עם חלונות זכוכית צבעונית גבוהים. בבית הכנסת הזה חגג אחי בוניז את בר המצווה שלו. אמי ואני היינו צריכות להשקיף מהקומה העליונה אבל יכולנו לראות ולשמע הכול. אחי הצעיר הרצל שמר בשבילנו כמה מהמתתקים שנזרקו על חתן בר המצווה. אלישיה אפלמייזון, בת 10, פולין

תלמידות בית ספר יהודי רוקדות, ברלין 1933

אנו, הילדים, למדנו והיינו פעילים במועדוני ספורט, בחוגים דרמטיים, בתזמורות ובתנועות נוער [...] הייתי פעילה בתאטרון הבובות היהודי "מיידים", היחיד מסוג זה בפולין [...] הייתי השחקנית היחידה ששיחקה, שרה וביצעה את כל תפקידי הנשים והילדים. סימה סקורקוביץ', בת 17, פולין

מבעד
לעינינו

מתבוננים ויוצרים

לדיון ולמחשבה

התבוננו בתמונות:

האם יש באלבום התמונות שלכם תמונות דומות?

מה בוחרים הילדים לעשות בשעות הפנאי?

מה מלמדות עליהם בחירותיהם?

פעילות: הכנת כרזה נוספת

בחרו ילד אחד מהילדים שבתמונות.

אילו שאלות הייתם רוצים לשאול אותו?

במה דומים חיי הילדים האלה לחייכם שלכם ובמה הם שונים?

קורט קורנר, צ'כוסלובקיה, 1932

ילד בחצר, צ'כוסלובקיה, 1933

מיכאל רוזנברג, פריז

אח ואחות ממשפחת לורנצו

הארי בארק, הונגריה

קלודין רודל, פריז, 1936

ילדות קוטפות פירות מעצים, גרמניה

ילדים מחופשים, קלז', רומניה

אב עם ילדיו ברחוב לפני המלחמה, פולין

רחל ואלי נחמיאס, יוון

שני ילדים בתחפושת מלח
מצדיעים מול המצלמה

אדולף גלברגר עם שני בניו אוטו והנרי, שטרסבורג, צרפת

משפחת אליהו, יוון

משפחה בבית הבראה ליד העיר ז'יטומיר, אוקראינה

משפחת קוגלר על שפת הים, איטליה 1932

מטילדה אושמו וילדיה, קורפו, יוון

תלמידי בית הספר העברי בהצגה 'ירמיהו' לפני המלחמה, ליטא

ילדים יהודים מתנועת הנוער מעורה, גרמניה

ילדים יהודים ביום כיף בנהר

אבא גטמן מתעטף בטלית ביום בר המצווה שלו, לובומל, פולין 1939

אתמול, ב־6 לאוקטובר, והיום, יום ראשון, היינו חופשיים. לפני הצהריים הייתה חגיגה מוצלחת למדי ואחר הצהריים הלכנו לבית הכנסת. כה מוזרות הן התפילות בצייבור בשבתות. הכל עסוקים בדא ובהא, ורק לא בתפילה. הבנות משוחחות ועיניהן כלפי מטה. הבנים משוחחים גם הם ועיניהם כלפי מעלה – זה הכל.

חנה סנש, בת 13, הונגריה

ברגע שגמרתי את שיעורי הבית אהבתי לשחק, השתמשתי בבובות שלי כבמודלים לבגדים שעיצבתי ועשיתי [...] קריאה הייתה העיסוק האהוב עלי ביותר [...] השתתפתי בשיעורי בלט, ובחורף – החלקה על הקרח הייתה הבילוי החביב עלי. כאשר החלקתי על אגמים קפואים, הייתי לעיתים קרובות מדמינת את עצמי כרקדנית מחליקה נהדרת שמופיעה לפני קהל רב.

חנה פנקובסקי־דוידסון, בת 12, לודז', פולין

ילדה עם בובה בעגלה, גורה קלוריה, פולין

בית הכנסת הגדול בעיר אורדאה, רומניה

לעולם לא אשכח את
השבתות ואת החגים
שלנו, שעליהם היה נסוך
החן המיוחד של אבי
הנערץ ואמי העדינה.

שרה זלור־אורבך, בת 15,
פולין

היה לנו מחזה לחנוכה.
אני הייתי אחד הנרות,
כאילו של מנורה, כולנו
היינו צריכים לדקלם שיר
בעברית וזה היה מאד
מרגש בשבילי.

סוזן נוילנדר, בת 12,
גרמניה

חנוכיית הנחושת הנושנה שעברה מדור לדור הוצאה ממסתורה ולוטשה עד ברק. ביום
השמיני דלקו כל תשעת הנרות, כולל השמש, והאור עלה והציף את החדר.

בפורים נהגנו להתחפש, וילדי הקהילה היהודית היו מופיעים על הבמה, לעיניהם
המתפעלות של המבוגרים. אמא הייתה תופרת לנו את התחפושות ומשנת לנו את
התפקיד עד שידענו אותו על פה.

אחד המשחקים החביבים על הילדים הגדולים היה כדוריד בשתי קבוצות וחוקים
מסובכים. הרגשנו שיום גדול הוא כשהגדולים הרשו לנו להשתתף. החורף בגרשהיים
היה עונה נהדרת. אהבתי לראות את השלג הראשון צונח על הקרקע; פתיתים גדולים
ואפורים נושרים מאחורי הזגוגיות, צונחים בדומיה על הענפים, על הגדרות ועל פנסי
הרחוב. אהבתי את תחושת החום והביטחון שהתעוררה בי. מלחמות בכדורי שלג
התלקחו ברחוב שלנו, ואפילו המבוגרים השתתפו בהן לפעמים.

חנה'ה צורנדורפר, בת 11, גרמניה

למדנו בבית הספר שישה ימים בשבוע. היו לנו המון
שיעורי בית. השתייכנו לנבחרות נוער, בחורף יצאנו
להחליק על השלג, ובקיץ שיחקנו טניס. אני הייתי
מתעמלת ואצנית.

דורה אייגר־זיידנוובר, בת 12, ראדום, פולין

כמעט לכל הילדים היו מגלשי עץ עם להב מתכת,
הנקשרים ברצועה על הנעל. לי לא היו, אבל קרוב
משפחה מניו־יורק שלח לי מגלשיים משומשים עם זוג
נעליים מתאימות. הרגשתי ממש עשיר: לא לילדים
רבים היו מגלשיים כאלה. הבעיה הייתה רק שהם היו
גדולים עלי בחמש מידות, וגם לא ידעתי לגלוש.

בארי ספניארד, בן 13, הולנד

הייתי שוכבת במשך שעות בעיניים עצומות וחולמת
בהקיץ. החיים הם מסתורין עבורי, מסתורין נפלאים
ומלאי סוד. בחלומותי אני משוררת גדולה, יפהפייה,
כשרונית ומפורסמת מאד. שירי מגלים את סגור ליבו
של העולם, וחיבוקו נושא אותי למרחקים.

ליוויה ביטון, בת 12, הונגריה